RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

IXe KAMER

A R R E S T

nr. 236.468 van 21 november 2016
in de zaak A. 213.424/IX-8449

In zake : Michiel VAN MIEGHEM
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Rudi Vermeiren
kantoor houdend te 2000 Antwerpen
Amerikalei 187/101
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

de BELGISCHE STAAT, vertegenwoordigd door de minister van Financiën
die woonplaats kiest bij
de Centrale Rechtskundige Dienst van de FOD Financiën
gevestigd te 1030 Brussel
North Galaxy - Toren B
Koning Albert II-laan 33 bus 15

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 14 augustus 2014, strekt tot de nietigverklaring van de beslissing van de voorzitter van het directiecomité van de federale overheidsdienst Financiën van 11 juni 2014 waarbij Michiel Van Mieghem de tuchtstraf van het ontslag van ambtswege wordt opgelegd.

II. Verloop van de rechtspleging

2. Bij arrest nr. 230.363 van 2 maart 2015 heeft de Raad van State de afstand van de vordering tot schorsing vastgesteld.

De verzoekende partij heeft een verzoekschrift tot voortzetting van de rechtspleging ingediend.

De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de verzoekende partij heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

Auditeur Melissa Celis heeft een verslag opgesteld.

De verzoekende partij heeft een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 6 juni 2016.

Staatsraad Bruno Seutin heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Rudi Vermeiren, die verschijnt voor de verzoekende partij en Selim Dedeli, attaché, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Auditeur Melissa Celis heeft een met dit arrest andersluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Verzoeker is financieel assistent bij de algemene administratie van de Douane en Accijnzen, gewestelijke directie Antwerpen. Tot 15 april 2002 was hij tewerkgesteld als douanebeambte op de luchthaven Antwerpen-Deurne.

3.2. Op 22 maart 2002 wordt verzoekers dienstchef door de veiligheidsdienst van de luchthaven op de hoogte gesteld van een verdachte handeling op de parking van de luchthaven, waarbij verzoeker betrokken is.

3.3. Op 15 april 2002 wordt verzoeker hierover gehoord door zijn dienstchef. Verzoeker antwoordt op vier door zijn dienstchef gestelde vragen. Daarvan wordt een schriftelijk verslag opgesteld, dat door verzoeker wordt ondertekend. Na ondertekening legt verzoeker nog een aanvullende verklaring af. Ook van deze verklaring wordt een verslag opgesteld, dat verzoeker ondertekent. Uit de verklaringen van verzoeker blijkt onder meer dat hij op 3 maart 2002 geld heeft aangenomen om een aantal facturen 'voor uitvoer' af te stempelen door het plaatsen van een communautaire stempel.

3.4. Met een brief 'Niet correcte dienstuitvoering van het douanepersoneel Deurne-luchthaven' brengt verzoekers dienstchef op 16 april 2002 de gewestelijk directeur van de algemene administratie van de Douane en Accijnzen te Antwerpen op de hoogte van deze feiten. Verzoekers dienstchef is van oordeel dat de door verzoeker toegegeven feiten naar corruptie neigen en dat er een aantal onderzoeksdaden moeten worden gesteld.

3.5. Op 6 juni 2002 worden de voormelde feiten door de gewestelijk directeur van de algemene administratie van de Douane en Accijnzen te Antwerpen meegedeeld aan de procureur-generaal bij het hof van beroep te Antwerpen, met de vraag om een gerechtelijk onderzoek te openen.

3.6. Bij vonnis van 12 januari 2006 van de correctionele rechtbank te Antwerpen worden de feiten waarvan verzoeker werd verdacht – namelijk deelneming als douaneambtenaar aan een smokkelfeit of een smokkelpoging door facturen onrechtmatig te voorzien van een uitvoervisum en door giften te aanvaarden – bewezen geacht en wordt verzoeker veroordeeld tot een gevangenisstraf van twee jaar. Omwille van zijn blanco strafregister wordt deze gevangenisstraf uitgesteld voor een termijn van drie jaar.

3.7. Op 16 augustus 2006 wordt verzoeker geschorst in het belang van de dienst, met ingang van 28 juni 2006. De verwerende partij overweegt in de motivering van deze beslissing onder meer dat verzoeker “de feiten weliswaar ontkent maar dat, in afwachting dat een definitieve uitspraak van de gerechtelijke overheid hieromtrent uitsluitsel brengt, de onzekerheid omtrent zijn eventuele betrokkenheid bij deze ernstige feiten de Administratie tot de nodige voorzichtigheid noopt; dat de verdere tewerkstelling van betrokkene in die onduidelijke omstandigheden het imago en de belangen van de Administratie kan schaden en het derhalve nodig wordt geacht betrokkene uit de dienst te verwijderen in afwachting van een definitieve uitspraak van de gerechtelijke overheid in deze zaak”.

3.8. Op 13 januari 2006 tekent verzoeker hoger beroep aan tegen het vonnis van 12 januari 2006 van de correctionele rechtbank te Antwerpen.

3.9. Bij arrest van 26 mei 2011 van het hof van beroep te Antwerpen worden de feiten lastens verzoeker, gekwalificeerd zijnde als een inbreuk op artikel 322 van de algemene wet inzake douane en accijnzen – als ambtenaar van de administratie der douane en accijnzen rechtstreeks of zijdelings te hebben deelgenomen aan een smokkelfeit of smokkelpoging, hetzij door de daders of medeplichtigen te helpen, bij te staan in de handelingen die de smokkel hebben voorbereid, vergemakkelijkt of voltrokken, hetzij door met de daders of medeplichtigen overleg te plegen, hetzij door aanbiedingen of beloften te aanvaarden of door giften of geschenken te ontvangen, hetzij door de smokkel te laten geschieden indien hij zulks kon beletten, hetzij op elke andere wijze, namelijk als douanebeambte rechtstreeks of zijdelings te hebben deelgenomen aan een smokkelfeit of smokkelpoging, door een bedrag van 100 US dollar te hebben ontvangen voor het onrechtmatig voorzien van een dertigtal facturen van uitvoervisa – bewezen geacht voor zover de feiten werden gepleegd op 3 maart 2002. Omdat de strafrechter van oordeel is dat de redelijke termijn werd overschreden, wordt verzoeker bij eenvoudige schuldigverklaring veroordeeld.

3.10. Op 8 juni 2011 stelt verzoeker cassatieberoep in tegen het arrest van 26 mei 2011 van het hof van beroep te Antwerpen.

Bij arrest van 28 mei 2013 verwerpt het Hof van Cassatie het voornoemde cassatieberoep.

3.11. Op 16 juli 2013 wordt verzoeker door de gewestelijk directeur van de algemene administratie van de Douane en Accijnzen te Antwerpen opgeroepen om te worden verhoord overeenkomstig artikel 78, § 2, van het koninklijk besluit van 2 oktober 1937 ‘houdende het statuut van het Rijkspersoneel’ (hierna: het koninklijk besluit van 2 oktober 1937).

Het verhoor vindt uiteindelijk plaats op 20 september 2013. Tijdens dit verhoor verklaart verzoeker onder meer de hem ten laste gelegde feiten nog steeds te betwisten. Volgens hem is alles gesteund op zijn zogenaamde bekentenissen, die echter tot stand zijn gekomen doordat hij zich onder druk voelde gezet en onderhevig was aan spanning.

3.12. Met een aangetekende brief van 21 oktober 2013 wordt het door de gewestelijk directeur van de algemene administratie van de Douane en Accijnzen te Antwerpen voorlopig geformuleerde voorstel van tuchtstraf – zijnde de afzetting – aan verzoeker ter kennis gebracht. Dit voorlopig voorstel wordt gemotiveerd als volgt:

> “Feiten
>
> Enerzijds het onrechtmatig viseren van documenten (hetzij facturen, hetzij uitvoeraangiften EX 1) zonder de goederen die het voorwerp van deze documenten uitmaken te hebben gezien en anderzijds het aanvaarden van giften
>
> Datum van de feiten: 3 maart 2002
>
> Rekening houdend met:
>
> - Het arrest van het Hof van Beroep te Antwerpen van 26/05/2011, waarbij geoordeeld werd dat de feiten, doch slechts in zoverre gepleegd zijnde te Antwerpen (Deurne) op 3 maart 2002 bewezen zijn en gekwalificeerd worden als zijnde een inbreuk op artikel 322 van de Algemene Wet Douane en Accijnzen. Deze veroordeling gebeurde bij eenvoudige schuldigverklaring

- Het arrest van het Hof van Cassatie van 28/5/2013, waarbij het ingestelde beroep werd verworpen, zodat het vernoemde arrest van het Hof van Beroep definitief is geworden
- De notulen van voorafgaand verhoor van 1 oktober 2013, en de tijdens dit verhoor door u voorgelegde documenten
- Het bezwaar dd 4/10/2013 op het voorafgaand verhoor en de bij dit bezwaar toegevoegde documenten

Overwegende dat:

Het Hof van Beroep in haar arrest van 26/05/2011 u bij 'eenvoudige schuldverklaring' schuldig heeft verklaard voor de ten laste gelegde feiten

Het Hof van Cassatie van België uw cassatieberoep heeft verworpen

De argumenten aangehaald tijdens het voorafgaand verhoor en de daarbij voorgelegde stukken, alsmede de argumenten aangehaald in uw bezwaar, eveneens tijdens de gerechtelijke procedure naar voren werden gebracht

Het Hof van Beroep heeft geoordeeld dat de aangevoerde argumenten geen afbreuk doen aan haar besluitvormingen

De door u neergelegde klacht met burgerlijke partijstelling ten laste van [...] en onbekenden, ongegrond werd verklaard

De door u voorgelegde documenten, waarmee u een goede staat van dienst wenst aan te tonen, geen afbreuk doen aan de vastgestelde feiten en deze niet kunnen verschonen."

3.13. Op 14 november 2013 wordt verzoeker uitgenodigd om te verschijnen voor het directiecomité om gehoord te worden over de feiten waarvoor een voorlopig voorstel van tuchtstraf werd uitgebracht.

3.14. Na verzoeker en zijn raadsman te hebben gehoord en na kennis te hebben genomen van het dossier, stelt het directiecomité op 20 december 2013, met eenparigheid van stemmen, definitief voor om aan verzoeker de tuchtstraf van het ontslag van ambtswege op te leggen. Dit wordt gemotiveerd als volgt:

"Overwegende dat de materialiteit van de feiten bewezen is; dat de uitspraak van de strafrechter geldt erga omnes;

Overwegende dat, in geval van strafvordering, de tuchtvordering dient ingesteld te worden binnen zes maanden nadat het openbaar ministerie de einduitspraak van het gerecht ter kennis heeft gebracht (artikel 81, § 5, 2de, KB van 2 oktober 1937 houdende het Statuut van het Rijkspersoneel); dat de tuchtvordering zonder twijfel tijdig werd ingesteld, gezien alleszins binnen twee maanden na het cassatie-arrest van 28/5/2013 een eerste oproepingsbrief voor het voorafgaand verhoor werd verstuurd (op 16/7/2013);

Overwegende dat de tuchtrechtelijke procedure evenmin als onregelmatig dient beschouwd te worden wegens overschrijding van de termijn van 5 dagen waarbinnen de ambtenaar opgeroepen werd voor de zitting van het

Directiecomité; dat immers alle termijnen die voorkomen in het verloop van de tuchtprocedure, met uitzondering van de termijn van tien dagen waarover de ambtenaar beschikt om zijn voornemen te kennen te geven beroep in te stellen bij de bevoegde raad van beroep, ordetermijnen zijn en geen dwingende termijnen; dat ze dus niet voorgeschreven zijn op straffe van nietigheid (Instructie van 1/7/1997 inzake de tuchtregeling, § 43);

Overwegende dat de argumentatie aangaande de feiten reeds aangehaald werd tijdens de gerechtelijke procedure; dat desondanks zowel de rechtbank van eerste aanleg als het Hof van beroep heeft geoordeeld dat de heer Van Mieghem schuldig was aan de feiten;

Overwegende dat het gegeven dat er sprake was van een 'hetze' tegen de heer Van Mieghem een veronderstelling is en allerminst afbreuk doet aan de vastgestelde feiten; dat de aard van de vastgestelde inbreuk immers bezwaarlijk enig verband kan houden met vertroebelde relaties binnen de dienst;

Overwegende dat de heer Van Mieghem in het verhoor van 15 april 2002 verklaart dat het niet om een eenmalig feit gaat, maar dat het de vierde maal was dat hij voor de heer [...] facturen heeft afgestempeld, en dat hij wel degelijk besefte dat de goederen niet voor het buitenland bestemd waren;

Overwegende dat, zelfs indien betrokkene slechts éénmalig geld zou hebben aangenomen in ruil voor een dienst, dit getuigt van een verkeerde attitude en een gebrek aan integriteit;

Overwegende dat het vertrouwen van de Administratie bij dergelijke zwaarwegende feiten als onherstelbaar beschadigd kan beschouwd worden; dat het immers onaanvaardbaar is dat een ambtenaar die toezicht dient te houden op het correct verloop van gebeurtenissen, zélf niet onkreukbaar is en dat hij het vertrouwen dat de administratie in hem stelde heeft beschaamd in ruil voor financiële voordelen;

Overwegende dat een tuchtstraf met tastbare gevolgen gepast is, gelet op de ernst van de feiten en hun impact op het imago van de Administratie;

Overwegende dat de geloofwaardigheid van de heer Van Mieghem bij de collega's en het publiek geschonden is en het redelijkerwijs niet meer mogelijk is dit vertrouwen te herstellen; dat het daarenboven een slecht signaal zou zijn dat een ambtenaar na dergelijke feiten een nieuwe kans aangeboden krijgt; dat dit zou indruisen tegen het door de administratie gevoerde integriteitsbeleid;

Overwegende dat als verzachtende omstandigheid rekening kan gehouden worden met enkele positieve vermeldingen op de individuele evaluatiefiche; dat derhalve de tuchtstraf van de afzetting kan teruggebracht worden tot het ontslag van ambstwege;

Overwegende dat het ontslag van ambtswege in dit geval de meest aangewezen straf is, die het best beantwoordt aan de doelstellingen van de administratie."

3.15. Met een aangetekende brief van 13 januari 2014 worden bulletin nummer 533 tot kennisgeving van het definitief voorstel van tuchtstraf en een eensluidend verklaard afschrift van het uittreksel van het proces-verbaal van de zitting van het directiecomité van 20 december 2013 aan verzoeker ter kennis

gebracht. Verzoeker wordt gewezen op de beroepsmogelijkheid. Er wordt hem tevens gevraagd het bulletin, behoorlijk aangevuld, gedateerd en ondertekend, terug te sturen.

Op 21 januari 2014 stuurt verzoekers raadsman bulletin nummer 533 ondertekend en gedateerd terug. Hij duidt tevens aan dat hij gehoord wenst te worden door de raad van beroep en dat hij inzage wenst te nemen van het tuchtdossier.

3.16. Na verzoeker en zijn raadsman te hebben gehoord, geeft de departementale raad van beroep op 23 mei 2014 het volgende advies:

> "Na beraadslaagd te hebben en uitspraak doende bij geheime stemming, adviseert de Raad met 9 stemmen voor, 3 tegen en 1 blanco dat het hoger beroep van de betrokkene ongegrond is.
>
> De Raad overweegt hierbij dat de ten laste gelegde feiten vast staan ingevolge de definitieve strafrechtelijke schuldigverklaring van betrokkene.
>
> De Raad sluit zich aan bij de redengeving van het definitief voorstel van tuchtstraf van het Directiecomité die het bijtreedt en tot de zijne maakt."

3.17. Op 11 juni 2014 beslist de voorzitter van het directiecomité van de FOD Financiën om aan verzoeker de tuchtstraf van het ontslag van ambtswege op te leggen. Het betreft de thans bestreden beslissing, die wordt gemotiveerd als volgt:

> "Gelet op het koninklijk besluit van 2 oktober 1937 houdende het statuut van het rijkspersoneel, inzonderheid deel X - Tuchtregeling;
>
> Overwegende dat de heer Van Mieghem, hierna vermeld, bij brieven van 16 juli, 2 en 20 augustus 2013, door de heer [...], Adviseur - Directeur a.i. bij de Algemene Administratie van de Douane en Accijnzen te Antwerpen, werd opgeroepen om, om tuchtredenen, gehoord te worden op grond van de vaststelling opgenomen in deze brieven, te weten het feit dat hij bij arrest van het Hof van beroep te Antwerpen, d.d. 26 mei 2011, werd schuldig verklaard aan het hebben deelgenomen aan het plegen van een smokkelfeit of van een smokkelpoging; dat het Hof van Cassatie op 28 mei 2013 het door betrokkene ingestelde beroep tegen dit arrest heeft verworpen;
>
> Gelet op de verklaringen van de heer Van Mieghem en van zijn verdediger, de heer […], advocaat, opgetekend tijdens het verhoor van 20 september 2013 en opgenomen in het proces-verbaal gedateerd op 1 oktober 2013;

Overwegende dat de betrokken ambtenaar het proces-verbaal voor ontvangst heeft ondertekend op 4 oktober 2013; dat hij een nota met opmerkingen en bezwaren heeft toegevoegd;

Gelet op het schriftelijk geformuleerd en gemotiveerd voorlopig voorstel, d.d. 21 oktober 2013, van de heer [...], voormeld, om aan de heer Van Mieghem de tuchtstraf van de afzetting op te leggen, wegens de veroordeling bij arrest van 26 mei 2011 van het Hof van beroep te Antwerpen, waarbij geoordeeld werd dat de feiten, gepleegd te Deurne op 3 maart 2002, bewezen zijn en gekwalificeerd worden als zijnde een inbreuk op artikel 322 van de Algemene Wet Douane en Accijnzen;

Gelet op de kennisgeving van dit voorlopig voorstel bij aangetekend schrijven van 21 oktober 2013;

Gelet op de ontvangstmelding van het voorlopig voorstel door de betrokken ambtenaar en op de overmaking van het tuchtdossier aan de hogere overheid op 29 oktober 2013;

Overwegende dat de heer Van Mieghem bij brief van 14 november 2013 werd uitgenodigd om op 6 december 2013 voor het Directiecomité te verschijnen;

Overwegende dat de raadsman van betrokkene bij e-mail van 19 november 2013 om uitstel verzocht;

Overwegende dat de heer Van Mieghem bij aangetekend schrijven van 11 december 2013 werd uitgenodigd om op 20 december 2013 gehoord te worden door het Directiecomité;

Gehoord de heer Van Mieghem, bijgestaan door […], in zijn middelen van verdediging;

Gelet op het ter zake opgemaakte proces-verbaal en op de inhoud van de tijdens de zitting voorgelegde audiëntienota, die integraal deel uitmaakt van dit proces-verbaal;

Overwegende dat het Directiecomité tijdens de zitting van 20 december 2013, met eenparigheid van stemmen, definitief voorstelde om aan de heer Van Mieghem de tuchtstraf van het ontslag van ambtswege op te leggen;

Gelet op de betekening van dit voorstel aan betrokkene bij aangetekende brief van 13 januari 2014, door middel van een bulletin tot kennisgeving nr. 533;

Overwegende dat de heer Van Mieghem op 21 januari 2014 meedeelde dat hij wenste gehoord te worden door de Raad van Beroep;

Overwegende dat de Departementale Raad van Beroep tijdens de zitting van 23 mei 2014 van advies was dat de ten laste gelegde feiten vaststaan ingevolge de definitieve strafrechtelijke schuldigverklaring van betrokkene en dat de Raad zich aansluit bij de redengeving van het definitief voorstel van tuchtstraf van het Directiecomité; dat de Raad met 9 stemmen tegen 3 (en 1 blanco) adviseerde dat het hoger beroep ongegrond is;

Overwegende dat de heer Van Mieghem bij arrest van 26 mei 2011 van het Hof van beroep te Antwerpen schuldig werd verklaard aan de deelneming aan een smokkelfeit of smokkelpoging door facturen onregelmatig te voorzien van een uitvoervisum en door giften te aanvaarden; dat het tegen dit arrest ingestelde cassatieberoep op 28 mei 2013 werd verworpen; dat de gerechtelijke uitspraak erga omnes geldt;

Overwegende dat de tuchtmaatregel tijdig werd ingesteld aangezien reeds op 16 juli 2013 een eerste oproepingsbrief voor het voorafgaand verhoor werd verstuurd; dat in het verloop van de tuchtprocedure geen op straffe van nietigheid voorgeschreven termijnen werden overschreden;

Overwegende dat de heer Van Mieghem het ervaren van een sfeer van vijandigheid tegenover zijn persoon niet kan inroepen als een verklaring, noch als een verzachtende omstandigheid voor het plegen van strafbare feiten; dat de gerechtelijke inbreuken immers niet in verband kunnen gebracht worden met de al dan niet goede verstandhouding op de dienst;

Overwegende dat, zelfs indien er van wordt uitgegaan dat slechts éénmalig geld werd aangenomen, dit getuigt van een verkeerde basishouding en een gebrek aan integriteit; dat hij immers de hem toevertrouwde functie en het in hem gestelde vertrouwen heeft beschaamd in ruil voor financiële voordelen;

Overwegende dat het gedrag van de heer Van Mieghem een nefaste invloed heeft op het imago van de Administratie;

Overwegende dat de Administratie moet kunnen vertrouwen op de handelingen van de ambtenaren; dat het onaanvaardbaar is dat een ambtenaar aan wie de taak werd toevertrouwd toe te zien op het voorkomen van smokkelfeiten, in de praktijk meehelpt om deze te realiseren; dat een dergelijk gedrag van aard is om het vertrouwen onherstelbaar te beschadigen; dat het immers onmogelijk is om nog samen te werken met iemand waarvan men zich bij iedere handeling de vraag dient te stellen in wiens belang werd gehandeld;

Overwegende dat uit het voorgaande blijkt dat de vastgestelde inbreuken zeer ernstig zijn en dat zij het vertrouwen in de ambtenaar onherstelbaar hebben geschonden, dit zowel bij het publiek als bij de collega's;

Overwegende dat de tuchtstraf van het ontslag van ambtswege als proportioneel en gepast overkomt, gelet op de vertrouwensbreuk die de vaststelling van de feiten heeft veroorzaakt; dat de heer Van Mieghem niet meer over de noodzakelijke geloofwaardigheid en het vereiste aanzien beschikt om nog enige functie binnen de Administratie uit te oefenen;

Overwegende dat het ontslag van ambtswege het best beantwoordt aan de betrachtingen van de Administratie en het meest in verhouding staat tot de ernst van de vastgestelde tekortkomingen;

Overwegende dat als verzachtende omstandigheid enkel kan rekening gehouden worden met enkele positieve vermeldingen op de individuele evaluatiefiche van de heer Van Mieghem; dat het Directiecomité om deze reden de voorlopig voorgestelde tuchtstraf van de afzetting heeft teruggebracht tot het ontslag van ambtswege;

Overwegende dat de Raad van Beroep heeft geadviseerd dat het ontslag van ambstwege de gepaste strafmaat is;

Overwegende dat de tuchtstraf van het ontslag van ambtswege als proportioneel overkomt."

IV. Onderzoek van de middelen

A. Eerste middel

Uiteenzetting

4. Het eerste middel is geput uit de schending van het zorgvuldigheidsbeginsel.

Verzoeker voert aan dat in de bestreden beslissing voor het bewijs van het ten laste gelegde feit louter wordt verwezen naar het arrest van 26 mei 2011 van het hof van beroep te Antwerpen en wordt gesteld “dat de gerechtelijke uitspraak erga omnes geldt”. Hij leidt daaruit af dat de tuchtoverheid geen eigen onderzoek heeft gevoerd, maar zich heeft beperkt tot het strafrechtelijk onderzoek en hij acht dit in strijd met artikel 81, § 3, tweede lid, van het koninklijk besluit van 2 oktober 1937 en met paragraaf 4 van de instructie van 1 juli 1997 ‘inzake de tuchtregeling bij het ministerie van Financiën’ (hierna: de instructie van 1 juli 1997) die bepalen dat de tuchtrechtelijke overheid ertoe gehouden is om op basis van een eigen afdoend en volledig onderzoek van het concrete geval tot een beslissing over de tuchtstraf te komen.

Voorts voert verzoeker aan dat de tuchtoverheid na een eigen onderzoek tot het besluit had moeten komen dat de beslissing van de strafrechter volledig steunt op het verhoor van 15 april 2002 en dat zij, in tegenstelling tot het hof van beroep te Antwerpen, met dit verhoor geen rekening mocht houden omdat het niet met de vereiste tuchtrechtelijke waarborgen ter vrijwaring van de belangen van de ambtenaar is omgeven. Verzoeker is de mening toegedaan dat het verhoor en het proces-verbaal ervan in strijd zijn met de algemene wet van 18 juli 1977 ‘inzake douane en accijnzen’, met de tuchtregeling voor douaneambtenaren, met de beginselen van het ‘Salduz-arrest’ en met de artikelen 28, 47*bis* en 70*bis* van het Wetboek van Strafvordering. Dienaangaande argumenteert hij dat van het verhoor van 15 april 2002 geen proces-verbaal werd opgesteld dat voldoet aan de vereisten

van artikel 267 van de voornoemde algemene wet van 18 juli 1977 en dat het verhoor bovendien heeft plaatsgevonden op een wijze die geheel in strijd is met de tuchtregeling voor douaneambtenaren doordat er geen mogelijkheid was tot bijstand door een persoon van zijn keuze; doordat er van een verhoor geen sprake was, maar enkel van een “voorgeschreven/afgedwongen verklaring”; doordat hij zich tijdens het verhoor in een hiërarchisch ondergeschikte positie bevond ten opzichte van zijn verhoorder; doordat de voorwaarden van voorafgaandelijke en tegensprekelijke oproeping werden miskend en doordat er geen mogelijkheid bestond om op een later tijdstip verweermiddelen te laten gelden of bezwaren te formuleren met betrekking tot het proces-verbaal van verhoor. Volgens verzoeker gaat de miskenning van zijn rechten nog veel verder dan de ‘Salduz-leer’ aangezien hij tijdens het verhoor geen enkele rechtsbescherming heeft genoten. Hij stelt dat de rechten vermeld in artikel 6, § 1, van het Europees Verdrag over de rechten van de mens (hierna: EVRM), *juncto* artikel 6, § 3, EVRM op een flagrante en “cascadale” wijze werden miskend. Bijgevolg dienden de processen-verbaal van verhoor met zelf-incriminerende verklaringen die lastens hem worden ingeroepen nietig te worden verklaard en uit het debat te worden geweerd. In dat geval is er geen bewijs meer van het hem ten laste gelegde feit, zo stelt verzoeker.

Verzoeker merkt op dat het hof van beroep te Antwerpen weliswaar (ten onrechte) heeft gemeend geen rekening te moeten houden met de miskenning van de tuchtrechtelijke waarborgen, maar dat de tuchtoverheid daartoe wel verplicht is en dit op straffe van onregelmatigheid van de tuchtprocedure. De tuchtoverheid mocht bij het nemen van de bestreden beslissing met het verhoor van 15 april 2002 derhalve geen rekening houden. Hij is van oordeel dat de raad van beroep in zijn advies van 23 mei 2014 had moeten beslissen tot een nieuw voorafgaandelijk onderzoek dat erop gericht is na te gaan of alle aspecten van het tuchtrechtelijk onderzoek – met inbegrip van het verhoor van 15 april 2002 – al dan niet werden gevrijwaard.

In strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel werd een dergelijk nieuw onderzoek naar de feitelijke en juridische aspecten van het dossier evenwel

niet gevoerd, zo betoogt verzoeker. De tuchtoverheid heeft zich beperkt tot het strafrechtelijk onderzoek, dat met manifeste miskenning van de tuchtrechtelijke waarborgen plaatsvond. De bestreden beslissing is louter gesteund op het door nietigheid aangetaste verhoor en proces-verbaal van verhoor. De tuchtoverheid beschikte niet over een tuchtrechtelijk te beoordelen dossier dat voldoet aan de instructie van 1 juli 1997. De voorzitter van het directiecomité kon de ten laste gelegde feiten niet voor bewezen houden en heeft aldus niet aan zorgvuldige feitenvinding gedaan. In het kader van de tuchtprocedure werd zowel voorbijgegaan aan de voorziene tuchtrechtelijke waarborgen als aan de rechten van verdediging uit het gemeen recht.

Wat de rechten van verdediging van het gemeen recht betreft, wijst verzoeker er bijkomend op dat het onderzoek gebeurde door de hiërarchische overheid en niet door de onderzoeksrechter, waardoor hij niet de bescherming van de wet Franchimont kon genieten. Volgens verzoeker toont de lezing van het arrest van het hof van beroep te Antwerpen met de bestreden beslissing aan dat hij "tussen de spreekwoordelijke stoelen is gevallen" aangezien er geen onderzoek is gebeurd overeenkomstig de tuchtrechtelijk voorziene waarborgen, de wet Franchimont niet van toepassing is, de strafrechter geen rekening houdt met de voor de ambtenaren voorziene tuchtrechtelijke waarborgen en de tuchtoverheid – ten onrechte – louter verwijst naar het karakter *erga omnes* van het arrest van het hof van beroep te Antwerpen.

Verzoeker besluit dat in strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel geen deugdelijk tuchtrechtelijk onderzoek werd gevoerd alvorens er over de tuchtrechtelijke vordering werd geoordeeld.

5. In zijn memorie van wederantwoord benadrukt verzoeker vooreerst dat de tuchtoverheid een nieuw onderzoek had moeten voeren naar de feitelijke en juridische aspecten van zijn tuchtzaak. Hij wijst erop dat zowel hij als het hof van beroep te Antwerpen verschillende bezwarende elementen hebben aangebracht die zeker in het kader van een tuchtprocedure onderzocht hadden

moeten worden. In dat verband stelt verzoeker dat er tot op heden nog steeds geen bewijs is van de uitvoerdocumenten of facturen waarop hij uitvoervermeldingen zou hebben aangebracht. Hij merkt ook op dat hij de feiten steeds heeft ontkend en dat de tuchtoverheid niet over een deugdelijke reden beschikt om niet in te gaan op zijn vraag om een eigen administratief onderzoek te verrichten. Hij acht het zorgvuldigheidsbeginsel geschonden doordat de verwerende partij zich blijft verschuilen achter de strafrechtelijke procedure, zonder uit te leggen waarom de feiten bewezen zijn en de bewijzen voor te leggen. Wat het bewijs van de feiten betreft, verwijst verzoeker nogmaals naar paragraaf 4 van de instructie van 1 juli 1997, waarbij hij aanstipt dat de administratieve overheid nooit gebonden is door de kwalificatie die de rechter aan de feiten geeft.

Vervolgens voert verzoeker aan dat de verwerende partij in haar memorie van antwoord ten onrechte beweert dat zij rekening heeft gehouden met de uitspraak van de strafprocedure. Hij argumenteert dienaangaande dat het hof van beroep te Antwerpen het passend achtte hem te veroordelen bij eenvoudige schuldigverklaring, terwijl de tuchtoverheid zonder dit te motiveren hem de op één na zwaarste tuchtstraf heeft opgelegd.

In de mate dat de verwerende partij stelt dat de tuchtprocedure niet het gevolg is van het verhoor van 15 april 2002 maar van de strafrechtelijke uitspraken, repliceert verzoeker dat de verwerende partij voorbijgaat aan het gegeven dat de strafrechtelijke uitspraken gesteund zijn op dit door nietigheid aangetaste verhoor en proces-verbaal van verhoor. In tegenstelling tot het hof van beroep te Antwerpen – dat zich ten onrechte op dit verhoor heeft gesteund om het ten laste gelegde feit bewezen te achten – moet de tuchtoverheid wel rekening houden met de argumentatie in verband met de miskenning van de tuchtrechtelijke waarborgen tijdens dit verhoor, waardoor het verhoor en het proces-verbaal ervan als nietig uit de debatten moeten worden geweerd. De tuchtoverheid kan bijgevolg noch met dit verhoor, noch met het arrest van het hof van beroep te Antwerpen dat erop steunt, rekening houden en evenmin kan zij ermee volstaan om als motivering

voor het ontslag van ambtswege louter naar het arrest van het hof van beroep te Antwerpen te verwijzen, zo meent verzoeker.

6. In zijn laatste memorie betoogt verzoeker dat de omstandigheid dat de strafrechter de tenlastelegging bewezen heeft geacht en hem bij eenvoudige schuldigverklaring heeft veroordeeld – wat hij niet betwist – de tuchtoverheid niet ertoe verplicht om een tuchtstraf op te leggen. De tuchtoverheid kan, zonder de beslissing van de strafrechter te miskennen, op grond van andere redenen ook beslissen om geen tuchtstraf uit te spreken. Hij wijst erop dat het niet is omdat de feiten strafrechtelijk bewezen worden verklaard dat voldaan is aan de dwingende bepalingen met betrekking tot de tuchtprocedure. De strafrechter heeft immers louter geoordeeld dat de strafrechtelijke procedure werd nageleefd, hij heeft niet nagegaan of de tuchtrechtelijke rechtspleging correct is verlopen. Verzoeker stelt dat de tuchtoverheid dient na te gaan of aan alle wettelijke en reglementaire verplichtingen van het tuchtonderzoek is voldaan en pas dan een tuchtstraf kan opleggen, waarbij zij zich dient te schikken naar het gezag van gewijsde van de definitieve strafrechtelijke uitspraak voor wat betreft het bewezen zijn van de feiten. Volgens verzoeker heeft de tuchtprocedure – en dan meer bepaald het voorafgaand verhoor van 15 april 2002 als onderdeel van de tuchtprocedure – evenwel plaatsgevonden met miskenning van zijn rechten van verdediging en met miskenning van de wettelijke en reglementaire verplichtingen die aan het tuchtonderzoek zijn verbonden. Hij verwijst dienaangaande naar zijn uiteenzetting in zijn vorige procedurestukken. Hij stelt dat het verhoor van 15 april 2002 door nietigheid is aangetast en dat, vermits dit voorafgaandelijk verhoor een noodzakelijke fase van de tuchtprocedure uitmaakt, de nietigheid ervan de volledige tuchtprocedure vitieert.

Beoordeling

7. Verzoeker klaagt vooreerst aan dat de tuchtoverheid in het kader van het bewijs van de feiten geen eigen onderzoek heeft gevoerd, maar louter verwijst naar het arrest van het hof van beroep te Antwerpen van 26 mei 2011.

In de bestreden beslissing wordt, wat het vaststaan van de feiten betreft, overwogen dat verzoeker “bij arrest van 26 mei 2011 van het Hof van beroep te Antwerpen schuldig werd verklaard aan de deelneming aan een smokkelfeit of smokkelpoging door facturen onregelmatig te voorzien van een uitvoervisum en door giften te aanvaarden”; “dat het tegen dit arrest ingestelde cassatieberoep op 28 mei 2013 werd verworpen” en “dat de gerechtelijke uitspraak erga omnes geldt”.

Uit het voornoemde arrest van 26 mei 2011 blijkt dat het hof van beroep te Antwerpen de feiten lastens verzoeker – namelijk het rechtstreeks of zijdelings als douanebeambte te hebben deelgenomen aan een smokkelfeit of smokkelpoging door een bedrag van 100 US dollar te hebben ontvangen voor het onrechtmatig voorzien van een dertigtal facturen van uitvoervisa – bewezen acht voor zover ze werden gepleegd op 3 maart 2002 en dat verzoeker hieraan schuldig wordt verklaard. Het Hof van Cassatie heeft bij arrest van 28 mei 2013 het door verzoeker ingestelde cassatieberoep tegen het arrest van 26 mei 2011 verworpen, waardoor de strafrechtelijke veroordeling van verzoeker definitief is geworden. Aangezien een dergelijke definitieve strafrechtelijke uitspraak gezag van gewijsde *erga omnes* heeft, hetgeen impliceert dat eenieder – dus ook de tuchtoverheid – gebonden is door de vaststelling van de strafrechter inzake het al dan niet bewezen zijn van de feiten en de schuldbekwaamheid van de betrokkene, mag de tuchtoverheid voor het bestaan van de feiten volstaan met te verwijzen naar de strafrechtelijke uitspraak en dient zij hiervoor geen eigen onderzoek te voeren. Een dergelijke motivering voor het bewijs van de feiten is afdoende.

8. Voorts klaagt verzoeker aan dat de tuchtoverheid, door voor het bewijs van de feiten te verwijzen naar het arrest van het hof van beroep te Antwerpen van 26 mei 2011, heeft gesteund op het verhoor van 15 april 2002 en het proces-verbaal ervan, terwijl dit niet met de vereiste tuchtrechtelijke waarborgen is omgeven.

Hoe dan ook, de tuchtoverheid kan niet voorbij aan de feiten vastgesteld door het hof van beroep. De tuchtoverheid heeft voor haar voorstelling van de feiten gesteund op het arrest van het hof van beroep te Antwerpen van 26 mei 2011, dat naderhand niet onregelmatig werd bevonden door het Hof van Cassatie. De tuchtoverheid diende de door de strafrechter bewezen geachte feiten voor bewezen te houden. Dat het verhoor van 15 april 2002 onregelmatig zou zijn, werd overigens uitdrukkelijk weerlegd door het Hof van Cassatie.

9. Verzoeker klaagt ook aan dat de tuchtoverheid geen rekening heeft gehouden met de strafrechtelijke uitspraak aangezien hem één van de zwaarste tuchtstraffen werd opgelegd, terwijl de strafrechter hem slechts bij eenvoudige schuldigverklaring heeft veroordeeld.

In zijn algemeenheid en onder voorbehoud van wat hierna wordt overwogen met betrekking tot het tweede middel, kan deze grief niet overtuigen.

De tuchtoverheid is immers in beginsel enkel gebonden door de strafrechtelijke uitspraak voor wat het bestaan van de feiten betreft. Zij is daarentegen niet gebonden door de wijze waarop de strafrechter de gedragingen van de betrokkene heeft beoordeeld naar aanleiding van de jegens hem vastgestelde feiten en door de beslissing van de strafrechter met betrekking tot de opgelegde straf en de modaliteiten ervan. Het enkele gegeven dat de strafrechter heeft geoordeeld dat het aangewezen is om verzoeker bij eenvoudige schuldigverklaring te veroordelen, verhindert de tuchtoverheid niet om in voorkomend geval toch nog een tuchtstraf op te leggen voor diezelfde feiten die zij, gelet op de finaliteit van de tuchtvordering, het meest gepast acht. Zij is daarbij alleen door de grenzen van de redelijkheid gebonden. Eens de tuchtoverheid een tuchtfeit voor bewezen mag houden, beschikt zij immers over een ruime appreciatiebevoegdheid bij het bepalen van de aard en de zwaarte van de tuchtstraf. Wanneer de tuchtoverheid er dan voor opteert om een zware tuchtstraf op te leggen, moet weliswaar duidelijk blijken waarom zij dit heeft gedaan.

10. Het eerste middel is niet gegrond.

B. Tweede middel

Standpunt van de partijen

11. Volgens de bewoordingen van het tweede middel, wordt in dit middel de schending aangevoerd van het redelijkheidsbeginsel. Uit de toelichting bij het middel blijkt evenwel dat verzoeker in de eerste plaats de schending aanvoert van het beginsel van de redelijke termijn, zoals bedoeld in artikel 6 EVRM.

In dat verband voert verzoeker aan dat het hof van beroep te Antwerpen in zijn arrest van 26 mei 2011 heeft geoordeeld dat het strijdig zou zijn met het beginsel van de redelijke termijn (artikel 6 EVRM) om hem tot een straf te veroordelen. Hij stelt dat indien de tuchtoverheid zich op het karakter *erga omnes* van het voornoemde arrest wenst te beroepen, dit ook moet gelden voor de vaststelling van het hof van beroep dat de redelijke termijn werd overschreden. Verzoeker is van oordeel dat de toepassing van artikel 6 EVRM de tuchtoverheid dan ook ertoe had moeten brengen om hem geen tuchtstraf op te leggen omdat hetgeen het hof van beroep op 26 mei 2011 met betrekking tot de overschrijding van de redelijke termijn heeft gemotiveerd *a fortiori* geldt voor de tuchtprocedure die nog meer dan drie jaar later heeft plaatsgevonden. Twaalf jaar na de feiten een tuchtstraf opleggen zou indruisen “tegen elk primair rechtsbeginsel zoals vooropgesteld door het EVRM en/of het Europees Handvest”, aldus verzoeker.

12. In haar memorie van antwoord repliceert de verwerende partij hierop als volgt:

> “4. De stelling van verzoeker tenslotte dat de tuchtprocedure onredelijk lang heeft aangesleept, kan niet bijgetreden worden. Na kennis te hebben genomen van de uitspraak van het Hof van Cassatie van 28 mei 2013 werd verzoeker met een brief van 16 juli 2013 opgeroepen voor een voorafgaand verhoor. De tuchtprocedure werd afgesloten met een eindbeslissing van 11 juni 2014 van de Voorzitter van het Directiecomité.
>
> Daar de strafvordering de tuchtprocedure en -uitspraak schorst (artikel 81, § 3, van het koninklijk besluit van 2 oktober 1937 houdende het statuut van het

Rijkspersoneel), had verweerder geen andere keuze dan te wachten op een definitieve uitspraak in de strafprocedure.

Verweerder wenst tevens er op te wijzen dat het cassatieberoep in strafzaken het kenmerk heeft van een gewoon rechtsmiddel, omdat het cassatieberoep opschorting van de uitvoering van de bestreden beslissing tot gevolg heeft, tenzij de wet anders bepaalt. Bovendien heeft verweerder gedurende de strafprocedure niet stilgezeten hetgeen blijkt uit het feit dat aan verzoeker zijn controle- en verificatiefunctie werd ontnomen. Verder werd verzoeker, na kennisname van de uitspraak van de Correctionele Rechtbank, met ingang van 28 juni 2006 geschorst in het belang van de dienst […].”

Beoordeling

13.1.1. Volgens artikel 6, lid 1, EVRM heeft iedereen er recht op dat zijn zaak binnen een redelijke termijn wordt behandeld door een onafhankelijke en onpartijdige instantie die zal beslissen over betwistingen inzake rechten en plichten van burgerlijke aard.

Sinds het arrest Vilho Eskelinen gaat het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (hierna: EHRM) uit van het vermoeden dat artikel 6, lid 1, EVRM van toepassing is op geschillen die rijzen tussen een ambtenaar en zijn tewerkstellende overheid, ongeacht de wijze van tewerkstelling (EHRM, Grote kamer, 19 april 2007, Vilho Eskelinen e.a.). Bijgevolg is artikel 6, lid 1, EVRM ook van toepassing op tuchtprocedures die tegen ambtenaren worden gevoerd.

Om het vermoeden te weerleggen dat artikel 6, lid 1, EVRM ook van toepassing is in ambtenarengeschillen, moet volgens de rechtspraak van het EHRM aan twee cumulatieve voorwaarden zijn voldaan. Ten eerste moet het interne recht uitdrukkelijk het geschil hebben onttrokken aan de rechterlijke controle. Ten tweede moet deze uitsluiting berusten op objectieve grondslagen die kaderen in de uitoefening van het belang van de staat. Het moet dus gaan om geschillen die betrekking hebben op de bijzondere loyaliteits- en vertrouwensband tussen de betrokken ambtenaar en de overheid. Het valt echter aan de staat toe om aan te tonen dat aan deze uitzonderingsvoorwaarden is voldaan.

13.1.2. Te dezen beroept de verwerende partij zich niet op de voornoemde uitzonderingsvoorwaarden. Bijgevolg mag ervan worden uitgegaan dat artikel 6, lid 1, EVRM van toepassing is op de tegen verzoeker gevoerde tuchtprocedure, die heeft geleid tot zijn ontslag bij tuchtmaatregel.

13.2.1. In een tuchtprocedure begint de periode voor de berekening van de redelijke termijn zoals bedoeld in artikel 6, lid 1, EVRM te lopen vanaf het ogenblik dat de betrokkene op de hoogte is gebracht van het feit dat hem mogelijk tuchtfeiten ten laste worden gelegd en eindigt deze met het nemen en ter kennis brengen van de tuchtstraf.

De periode tijdens dewelke de tuchtvordering door de strafvordering wordt geschorst omdat de tuchtoverheid krachtens de toepasselijke regelgeving verplicht is te wachten op het resultaat van de strafrechtelijke procedure, wordt in aanmerking genomen voor de beoordeling van de redelijke termijn (EHRM 19 februari 2013, Müller-Hartburg). Gebeurlijke vertragingen bij de afwikkeling van de strafprocedure kunnen bijgevolg aan de tuchtoverheid worden toegeschreven.

13.2.2. Er bestaat geen absolute drempel waaronder of waarboven de duur van een tuchtprocedure noodzakelijkerwijze redelijk of onredelijk is. De beoordeling van het normale of abnormale karakter van de duur van een tuchtprocedure gebeurt immers in het licht van de omstandigheden van de zaak en aan de hand van de volgende criteria: de complexiteit van de zaak, de houding van degene lastens wie een tuchtprocedure wordt gevoerd en van de bevoegde autoriteiten, alsook het belang van de zaak voor de betrokken partijen.

13.3.1. Het voorgaande toegepast op de voorliggende zaak leidt tot het volgende.

13.3.2. In de voorliggende zaak – zijnde een tuchtprocedure – moet de periode voor de berekening van de redelijke termijn zoals bedoeld in artikel 6,

lid 1, EVRM geacht worden te zijn beginnen lopen vanaf 15 april 2002, dit is het ogenblik dat verzoeker door zijn dienstchef op de hoogte is gebracht van de hem ten laste gelegde feiten, daarover is verhoord en hiervan een schriftelijk verslag is opgesteld (zie stuk 1 van het tuchtdossier). Ze moet worden geacht te zijn beëindigd op 17 juni 2014, dit is de dag waarop de beslissing van de voorzitter van het directiecomité van de FOD Financiën van 11 juni 2014 waarbij aan verzoeker de tuchtstraf van het ontslag van ambtswege is opgelegd, ter kennis is gebracht van verzoeker. De totale duur van de tuchtprocedure bedraagt bijgevolg iets meer dan twaalf jaar.

De tuchtoverheid voert ter verdediging aan dat zij krachtens de toepasselijke regelgeving – artikel 81, § 3, van het koninklijk besluit van 2 oktober 1937 – verplicht was te wachten op het resultaat van de strafrechtelijke procedure alvorens zij de tuchtprocedure mocht voortzetten. Zij voegt daaraan toe dat zij gedurende de strafprocedure niet heeft stilgezeten, hetgeen volgens haar blijkt uit het feit dat verzoeker zijn controle- en verificatiefunctie werd ontnomen en dat hij na kennisname van de uitspraak van de correctionele rechtbank te Antwerpen van 12 januari 2006 met ingang van 28 juni 2006 geschorst werd in het belang van de dienst.

Zoals hiervóór erop reeds is gewezen, dient de tijdelijke opschorting van het recht om een tuchtprocedure verder af te handelen voor de beoordeling van het redelijk karakter van de totale termijn in aanmerking te worden genomen. Dit geldt zelfs in het geval de toepasselijke regelgeving de tuchtoverheid oplegt om het resultaat van de strafrechtelijke procedure af te wachten alvorens zij de tuchtprocedure mag voortzetten. Het feit dat de verwerende partij verzoeker zijn controle- en verificatiefunctie heeft ontnomen en hem na kennisname van de uitspraak van de correctionele rechtbank te Antwerpen van 12 januari 2006 met ingang van 28 juni 2006 geschorst heeft in het belang van de dienst, doet daarbij niet ter zake.

13.3.3. Zoals ook door het hof van beroep te Antwerpen in zijn arrest van 26 mei 2011 is vastgesteld, blijkt niet dat enige relevante vertraging van de ganse tuchtprocedure aan enig onverantwoord toedoen van verzoeker te wijten is.

Bovendien kan niet worden ontkend dat de uitslag van de tuchtprocedure voor verzoeker belangrijk was. Verzoeker bleef gedurende lange tijd in het ongewisse of hem al dan niet een zware tuchtstraf zou worden opgelegd. Verzoeker had dan ook alle belang bij een spoedige afwikkeling van de tuchtprocedure.

Ten slotte wordt door de verwerende partij niet aangevoerd dat de complexiteit van de zaak een relevant gegeven zou zijn. In dit verband zij overigens vastgesteld dat de strafrechter reeds geoordeeld heeft dat de duur van de strafprocedure reeds de redelijke termijn heeft overschreden.

13.3.4. De duurtijd van de tuchtprocedure, namelijk meer dan twaalf jaar, is, gegeven de hiervóór geschetste omstandigheden, onredelijk lang. De redelijke termijn zoals bedoeld in artikel 6, lid 1, EVRM is dan ook overschreden. Uit niets blijkt evenwel dat de tuchtoverheid, anders dan de strafrechter, bij haar uitspraak rekening heeft gehouden met de overschrijding van de redelijke termijn.

14. Het tweede middel is in die mate gegrond.

BESLISSING

1. De Raad van State vernietigt de beslissing van de voorzitter van het directiecomité van de federale overheidsdienst Financiën van 11 juni 2014 waarbij Michiel Van Mieghem de tuchtstraf van het ontslag van ambtswege wordt opgelegd.

2. De verwerende partij wordt verwezen in de kosten van de vordering tot schorsing en van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 400 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 21 november 2016, door de Raad van State, IXe kamer, samengesteld uit:

Geert Van Haegendoren,	kamervoorzitter,
Bruno Seutin,	staatsraad,
Bert Thys,	staatsraad,

bijgestaan door

Tiny Temmerman,	griffier.

De griffier	**De voorzitter**
Tiny Temmerman	**Geert Van Haegendoren**